

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ЕКОНОМІКА ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРУ

підготовки бакалавра
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 051 Економіка
освітньо-професійної програми Аналітична економіка

Луцьк – 2024

Силабус освітнього компонента «Економіка державного сектору» підготовки бакалавра, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 051 Економіка, за освітньо-професійною програмою Аналітична економіка

Розробник: Самойленко Б.В., старший викладач кафедри економіки і торгівлі, кандидат економічних наук

Гарант освітньо-професійної програми:
Аналітична економіка

Алла СУР'ЯК

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 051 Економіка Аналітична економіка Перший (бакалаврський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів 105/3,5		Рік навчання 4
		Семестр 8-ий
		Лекції 26 год.
		Практичні 24 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 47 год.
		Консультації 8 год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		Українська

II. Інформація про викладача

Самойленко Богдан Віталійович

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Посада – старший викладач кафедри економіки і торгівлі

Контактна інформація викладача:

Телефон 073 720 20 19

Електронна пошта: samoilenko.bohdan@vnu.edu.ua

Адреса викладання курсу: вул. Винниченка, 28, корпус G ВНУ імені Лесі Українки

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента. Освітній компонент "Економіка державного сектору" присвячений аналізу ролі та функцій держави в економіці. Охоплює питання фінансування державних витрат, розподілу ресурсів, державного управління, моніторингу ефективності державних підприємств, податкової та бюджетної політики, впливу державного сектору на макроекономічну стабільність та соціальну справедливість.

Пререквізити: Освітні компоненти «Економічна компаративістика», «Макро- та мікроекономічний аналіз».

Постреквізити: уміння та навички здобувачів освіти будуть враховуватись при вивченні освітніх компонентів «Інституціональна економіка», «Підготовка до атестаційного екзамену».

.2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента – є формування у здобувачів освіти теоретичних знань і практичних навичок з метою аналізу ролі держави в економіці та інструментів її впливу, вивчення структури державного сектору, його функцій та механізмів фінансування, оцінки ефективності державних витрат та програм соціального забезпечення, ознайомлення з основами державної податкової та бюджетної політики, дослідження впливу державного сектору на економічне зростання.

3. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку,

верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні компетентності:

СК5. Розуміння особливостей сучасної світової та національної економіки, їх інституційної структури, обґрунтування напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

Програмні результати навчання:

ПРН 9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність їх діяльності.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бал
Змістовий модуль 1: Теоретичні основи економіки державного сектору						
Тема 1. Державний сектор економіки: сутність, функції, структура.	8	2	2	4		О, БО(1), Т, РМГ(1) 2
Тема 2. Теорії державного регулювання економіки	8	2	2	4		О(1), БО, Т(1), РМГ 2
Тема 3. Роль держави у ринковій економіці	7	2	2	2	1	О(1), БО, Т(1), СЗ(1) 3
Тема 4. Державні витрати та ефективність державного управління	9	2	2	4	1	О(1), БО, Т(1), СЗ(1) 3
Тема 5. Бюджетна система та фінансова політика	8	2	2	4		О(1), БО, Т(1), СЗ(1) 3
Тема 6. Податкова система: види податків, вплив на економіку.	8	2	1	4	1	О(1), БО, Т(1), РМГ 2
Тема 7. Проблеми корупції та антикорупційна політика держави	5	2	1	1	1	О(1), СЗ(1), Т, Р 2
Разом за модулем 1	65	14	12	23	4	20
Змістовий модуль 2: Інструменти та політика державного сектору						
Тема 8. Державні підприємства: ефективність, особливості функціонування	8	2	2	4		О, БО(1), Т, РМГ(1) 2
Тема 9. Приватизація та її наслідки.	8	2	2	4		О(1), БО, Т(1), СЗ(1) 3
Тема 10. Соціальна політика та державні трансферти.	7	2	2	2	1	О, БО(1), Т, РМГ(1) 2
Тема 11. Державне регулювання ринку праці.	6	2	2	1	1	О(1), БО, Т(1), СЗ(1) 3
Тема 12. Державні інвестиції та стратегічне планування.	5	2	2	1		О(1), БО, Т(1), СЗ(1) 3
Тема 13. Державне регулювання міжнародної економічної діяльності.	6	2	2	1	1	О, БО(1), Т, РМГ(1) 2
Разом за модулем 2	40	12	12	24	4	20
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Екзамен						60
Всього годин / Балів	105	26	24	47	8	100

Форми контролю: блиц-опитування (БО), опитування (О), тести (Т), розгляд ситуаційних

завдань (СЗ), рефератч (Р), робота в малих групах (РМГ).

5. Завдання для самостійного опрацювання

Самостійна робота з освітнього компонента «Економіка державного сектору» передбачає: підготовку до практичних занять відповідно до плану та графіку виконання завдань; оформлення результатів практичних завдань, до усіх видів контролю, зокрема написання поточних контрольних робіт та оцінювання рівня та вчасності виконання Завдання самостійної роботи здобувачів вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані; не мають логічних і розрахункових помилок. Прийом і консультування щодо виконання завдань самостійної роботи здобувачів проводяться викладачем згідно встановленого графіку.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента.

IV Політика оцінювання

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацьовувати заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено за пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. Політика поточного та підсумкового оцінювання

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/ukitbu>).

Підсумковий семестровий контроль у вигляді екзамену передбачає оцінку засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру та враховує бали поточного (40 балів) та підсумкового оцінювання (у вигляді модульних контрольних робіт та/або іспиту (60 балів)).

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому

75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Екзаменаційна оцінка визначається в балах від 0 до 60 балів за результатами виконання екзаменаційних завдань: два теоретичні питання (по 20 балів за правильну відповідь) та за 1 практичне завдання у вигляді ситуації (задачі, кейсу), яке оцінюється в 20 балів.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

Перелік питань на екзамен

1. Поняття та структура державного сектору економіки.
2. Роль держави в економіці: історичний аспект.
3. Основні теорії державного сектору.
4. Державний сектор та економічне зростання.
5. Чинники, що визначають рівень державного втручання в економіку.
6. Проблема державних витрат та їх оптимізація.
7. Державний бюджет та його основні функції.
8. Дефіцит державного бюджету: причини, наслідки, методи фінансування.
9. Державний борг: види, причини та механізми управління.
10. Податкова система держави: принципи та структура.
11. Види податків і їх вплив на економіку.
12. Державна податкова політика та її ефективність.
13. Соціальні трансферти та їх значення.
14. Державні дотації та субсидії: ефективність та проблеми.
15. Ринок державних закупівель та його регулювання.
16. Монополії та антимонопольна політика держави.
17. Державні підприємства та їх ефективність.
18. Приватизація: методи, переваги та недоліки.
19. Проблеми корупції у державному секторі.
20. Інноваційна політика держави.
21. Фінансування освіти та охорони здоров'я.
22. Пенсійна система та державне регулювання.
23. Економічні аспекти екологічної політики держави.
24. Державне регулювання ринку праці.
25. Пряме і непряме втручання держави в економіку.
26. Бюджетна децентралізація та фінансовий федералізм.
27. Державна підтримка малого та середнього бізнесу.
28. Інструменти державного регулювання цін.
29. Соціальна політика держави: моделі та ефективність.
30. Макроекономічна стабільність і роль державного сектору.
31. Політика доходів і заробітної плати в державному секторі.
32. Державне управління ризиками.
33. Економічні кризи та роль держави у їх подоланні.
34. Державні інвестиції та їх значення.
35. Інструменти макроекономічного регулювання.
36. Фіскальна політика: поняття, механізми, вплив.
37. Державне регулювання міжнародної торгівлі.
38. Оцінка ефективності державних програм.
39. Міжнародний досвід державного регулювання економіки.
40. Роль міжнародних фінансових організацій у державному секторі.
41. Державна політика в сфері енергетики.

42. Функціонування державних корпорацій.
43. Стратегії сталого розвитку державного сектору.
44. Моделі економічного розвитку та державний сектор.
45. Державна політика стимулювання інвестицій.
46. Проблеми державного регулювання транспортної інфраструктури.
47. Ефективність використання бюджетних коштів.
48. Використання цифрових технологій у державному секторі.
49. Державна підтримка аграрного сектору.
50. Перспективи розвитку державного сектору в умовах глобалізації.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82–89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені програмою навчання навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Гринів Л. С., Кічурчак М. В. Національна економіка України: навчальний посібник. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 470 с.
2. Якобчук В. П., Лук'яненко І. Г., Коваленко В. В. Економіка публічного сектору: навчальний посібник. Київ 2021. 496 с.
3. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А. Фінанси публічного сектору: українські реалії та світовий досвід: навчальний посібник. Одеса: ОНУ, 2022. 338 с.
4. Боярко І. М., Дехтяр Н. А., Дейнека О. В. Ефективність фінансів державного сектору економіки в системі управління соціально-економічним розвитком України: монографія. Київ: КНЕУ. 2023. 165 с.

Додаткова

5. Стародубцева О. М., Євдокимова Н. В. Бюджетна система і державні фінанси: навчальний посібник. Харків: ХНЕУ. 2021..412 с.
6. Фішер С., Дорнбуш Р., Шмалензі Р. Економіка державного сектору: теоретичні засади та світовий досвід.. Київ. Основи, 2020 . 380 с.

інтернет-ресурси

7. Міністерство економіки України: <https://www.me.gov.ua>
8. Державна служба статистики України: <https://www.ukrstat.gov.ua>
9. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР): <https://www.ebrd.com>
10. Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР): <https://www.oecd.org>
11. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov>